

Zaļais iepirkums. Zaļa domāšana? Zaļš dzīvesveids? Zaļa valsts?

Daina Dzilna

LPS iepirkumu speciāliste

Rīga, 2014.gada 14.jūlijs

Zaļais iepirkums ir **systemātiska** vides (arī sociālo) nosacījumu **integrēšana visās** ar preču vai pakalpojumu **iepirkumu saistītās darbībās**, sākot no vajadzību noskaidrošanas, atbilstošu specifikāciju izstrādes un novērtējuma procedūrām līdz pat sasniegto rezultātu monitoringam.

Zaļais iepirkums ļauj:

- samazināt ietekmi uz vidi,
- veicināt sociālus uzlabojumus,
- panākt ietaupījumu budžetā (ilgtermiņā).

Iepirkuma galvenie soļi:

- Vajadzību formulēšana
- Skaidras tehniskās specifikācijas sastādīšana
- Atlases kritēriju noteikšana
- Līguma piešķiršanas kritēriju noteikšana
- Līguma realizācijas punktu precizēšana

Visos šajos posmos Pasūtītājam **jau ir iespējas** integrēt vides aizsardzības prasības, un to darot, rādīt priekšzīmi un ietekmēt tirgu, stimulējot ražotājus un pakalpojuma sniedzējus ieviest vides draudzīgas tehnoloģijas

Zaļo iepirkumu Latvijā veicina un par to informē iepirkumu uzraudzības birojs, Vides ministrija un citas organizācijas, piemēram, biedrība „Zaļā brīvība”, SIA „Ekodoma”.

Būtisku pienesumu šajā jomā ir devusi KPFI projektu ieviešana, arī EIS.

EMAS Regula (EK) Nr. 761/2001 atzīmē, ka “Organizācija, kas vēlas reģistrēties vides pārvaldības un audita sistēmā, spēj visai būtiski ietekmēt šos sadarbības partnerus. Tādām organizācijām kā pašvaldības vai finanšu institūcijas, kas nenodarbojas ar ražošanu, ir svarīgi apsvērt arī to, kādi aspekti ir saistīti ar viņu pamatdarbību. [Šajā gadījumā] nebūs pietiekami apzināt tikai tos aspektus, kas saistīti ar organizācijas atrašanās vietu, telpām un ēkām. “

Eiropas savienības Vides pārvaldības un audita sistēma (EMAS) izveidota un ieviesta kā pārvaldības instruments, kas veicina vides aizsardzības, resursu racionālas izmantošanas un sabiedrības informēšanas pasākumu pilnveidošanu un uzlabošanu uzņēmumos un organizācijās, kuras brīvprātīgi iesaistās sistēmā.

Ko EMAS iesaka darīt:

- Aprunājieties ar (apakš)uzņēmējiem un piegādātājiem (piemēram, pakalpojumu sniedzējiem un zemes īpašniekiem)
- Aprunājieties ar klientiem
- Noskaidrojiet, kā ražojumus izmanto un kas notiek ar nolietotajiem izstrādājumiem
- Pavērtējiet (apakš)uzņēmēju darbības
- Izpētiet ekoloģiskā marķējuma [piešķiršanas] kritērijus
- Noskaidrojiet, kādu informāciju piedāvā uzņēmumu apvienības u.tml. organizācijas
- Aprunājieties ar citiem uzņēmumiem, kas ir ieviesuši vides pārvaldības un audita sistēmu
- Aprunājieties ar nevalstiskajām organizācijām un citām ieinteresētajām personām
- Izpētiet informāciju par piegādātajiem ražojumiem un sniegtajiem pakalpojumiem

EMAS reģistrētām organizācijām jāizmanto to ietekme uz (apakš) uzņēmējiem, piegādātājiem, klientiem un ražojumu un pakalpojumu lietotājiem:

- Izglītojiet pasūtītājus (piemēram, māciet, kā izmantot jūsu ražojumus un kā no tiem atbrīvoties, iesakiet, kā samazināt kaitējumu videi)
- Pieņemiet videi draudzīgu jeb *zaļu* iepirkumu politiku
- Izsniedzot aizdevumus vai apdrošinot, piešķiriet priekšrocības *zaļajiem* uzņēmumiem, piemēram, tiem, kas ieviesuši vides pārvaldības un audita sistēmu
- Investējiet videi draudzīgos jeb *zaļos* projektos
- Pieņemiet atpakaļ nolietotos izstrādājumus
- Līgumos iekļaujiet videi draudzīgus jeb *zaļus* nosacījumus

Organizāciju **reģistrāciju EMAS** veic nacionālā kompetentā institūcija. Latvijā likumā [“Vides aizsardzības likums”](#) noteikts, ka tā ir Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojs. Atbilstoši Regulā noteiktajam, Vides pārraudzības valsts birojs izvērtē pretendenta atbilstību Regulas prasībām, reģistrē organizācijas, kā arī lems par to izslēgšanu no reģistra uz laiku vai pavisam. Vides pārraudzības valsts birojs veido EMAS sistēmā iekļauto organizāciju reģistru.

Uz 11.07.2014. *Latvijā nav EMAS sistēmā reģistrētu dalībnieku.*

Vai ir atbildes Pasūtītājam uz jautājumiem:

- iespēja izraisīt kaitējumu videi;
- vides jutīgums vietējā, reģionālā vai globālā mērogā;
- aspekta vai ietekmes apjoms, daudzums, biežums un atgriezeniskums;
- šo jomu reglamentējošie tiesību akti un to prasības;
- cik tas ir svarīgi ieinteresētajām personām un organizācijas darbiniekiem.

Kā vides pārvaldību īsteno tādi pakalpojumu sniedzēji kā:

- viesnīcas un konferenču centri;
- transporta vai pārvadājumu uzņēmumi (pievēršot uzmanību videi draudzīgiem transportēšanas veidiem, tās efektīvai organizācijai, tehnoloģiskajiem standartiem un transportlīdzekļu degvielas patēriņam);
- sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi, novērtējot to piedāvāto produktu izvēli, vai to iepirkuma politika ir videi draudzīga, vai tie lieto atkārtoti izmantojamus vai kompostējamus traukus, kā tie apsaimnieko atkritumus.

Vai un kā ar iepirkumu var to ietekmēt? Ēdināšanas iepirkumi.

Paldies par uzmanību!

Latvijas Pašvaldību savienība

Adrese: Mazā Pils ielā 1, Rīgā, LV-1050

Tālrunis.: 67226536

Mobilais tālr.: 29446566Fakss.: 67212241

E-pasts: lps@lps.lv

Mājas lapa: <http://www.lps.lv>

Twitter: @lps_lv

Daina Dzilna

Iepirkumu speciāliste

Tālr.: 67508524

Mob.: 25600889

daina.dzilna@lps.lv